

“O‘ZMETKOMBINAT” AJ
Kuzatuv kengashining qarori bilan
“TASDIQLANGAN”
(2023-yil 14-sentyabr 12-sonli bayonnoma)

MONOPOLIYAGA QARSHI KURASHISH BO‘YICHA
«O‘ZMETKOMBINAT» AJ SIYOSATI

Toshkent - 2023y.

MUNDARIJA

1. UMUMIY QOIDALAR	3
2. ATAMALAR VA TA'RIFLAR	4
3. MONOPOLIYAGA QARSHI KOMPLAYENS ASOSIY YO'NALISHLARI VA VAZIFALARI	7
4. MONOPOLIYAGA QARSHI KOMPLAYENS TIZIMI FAOLIYATINI NAZORAT QILISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH.	7
5. MONITORING	8
6. MONOPOLIYAGA QARSHI QONUNLARNING BUZILISHI MUMKINLIGI TO'G'RISIDAGI XABARLAR BILAN ISHLASH TARTIBI	8
7. MONOPOLIYAGA QARSHI KURASHISH ORGANLARI TEKSHIRISH OLIB BORAYOTGAN VAQTIDA XODIMLARGA QO'YILADIGAN TALABLAR	9
8. TA'LIM VA SINOV	10
9. MONOPOLIYAGA QARSHI QONUNLARGA MUVOFIQLIK BO'YICHA MASLAHATLAR	11
10. MONOPOLIYAGA QARSHI KOMPLAYENS NAZORAT QILISHNING AYRIM YO'NALISHLARI VA QABUL QILINISHI MUMKIN BO'LMAGAN AMALIYOTLAR	11
11. YAKUNIY QOIDALAR.	18

1. UMUMIY QOIDALAR

1. “O‘zbekiston metallurgiya kombinati” aksiyadorlik jamiyatning ushbu Monopoliyaga qarshi Siyosati (keyingi o‘rinlarda tegishli ravishda Siyosat va Jamiyat deb yuritiladi) O‘zbekiston Respublikasining monopoliyaga qarshi qonunchiligiga va Jamiyatning ichki hujjatlariga muvofiq, shuningdek, xalqaro tajriba va Xalqaro Savdo Palatasining (ICC)¹ tavsiyalarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

2. Siyosat Jamiyatda monopoliyaga qarshi komplayens xavflarini aniqlash, oldini olish va boshqarishga yordam beradigan samarali monopoliyaga qarshi komplayens tizimini yaratish maqsadida ishlab chiqilgan.

3. Jamiyatning Kuzatuv kengashi, Boshqaruvi va Komplayens xizmati Siyosatda belgilangan monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish chora-tadbirlari va mexanizmlarini amalga oshirishning kafillari hisoblanadi.

4. Siyosat Jamiyat rahbariyati va xodimlari uchun majburiy bo‘lgan xulq-atvor qoidalarini belgilaydi, monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarini buzish xavfini aniqlash va oldini olishga qaratilgan usullar va mexanizmlarni joriy etishni nazarda tutadi hamda komplayens nazorat qilish qoidalarini tartibga soladi.

5. Siyosat ochiq hujjat bo‘lib, Jamiyatning internet tarmog‘idagi rasmiy veb-saytida joylashtiriladi.

6. Siyosatning maqsadlari quyidagilardan iborat:

- monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tartib-qoidalarining uzluksiz samarali ishlashini ta’minlash;
- monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tartib-taomillarini aniq va tizimli tartibga solishni ta’minlash;
- monopoliyaga qarshi aniqlangan xavflarni, ularning sabablari va oqibatlarini xolisona baholashni ta’minlash;
- aniqlangan xavflar darajasini ularni qabul qilishning maqbul darajasi bilan solishtirishni ta’minlash;
- xavflarni oldini olish yoki ularni qabul qilish bo‘yicha o‘z vaqtida qaror qabul qilishni ta’minlash;
- Xodimlarning monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarining asosiy talablari, uning buzilishi oqibatlari, shuningdek Jamiyatda monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarining bajarilishini nazorat qilishni ta’minlaydigan mavjud usullar va mexanizmlar to‘g‘risida xabardorligini ta’minlash;
- monopoliyaga qarshi xavflarning yuzaga kelishini minimallashtiradigan nazorat tartib-qoidalarini ishlab chiqish, ularni amalga oshirish va rioya etilishini ta’minlash;
- foydalanilayotgan tartib va mexanizmlarning yetarliligi va samaradorligini muntazam tahlil qilishni ta’minlash;
- monopoliyaga qarshi qonunchilikning muntazam monitoringini ta’minlash, uning

¹ ICC Raqobat komissiyasi - Xalqaro Savdo Palatasi (ICC) tomonidan tayyorlangan “ICC Monopoliyaga qarshi qonunlarga rioya qilish bo‘yicha amaliy qo‘llanma. 2013-yilda chop etilgan kichik va o‘rta korxonalar hamda yirik kompaniyalar uchun monopoliyaga qarshi muvofiqlik amaliyoti.

o'zgarishi va Jamiyat faoliyatiga ta'sirini baholash.

7. Jamiyatda monopoliyaga qarshi komplayens tizimi faoliyatining asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

- Uzluksiz faoliyat tamoyillari:

Monopoliyaga qarshi komplayens tizimi, shuningdek uning alohida tarkibiy qismlari doimiy va barqaror ishlashi bilan ajralib turadi, bu o'z navbatida monopoliyaga qarshi xavflarni o'z vaqtida aniqlash va oldini olish imkonini beradi.

- Tezkorlik tamoyili:

Monopoliyaga qarshi komplayens tizimi barcha belgilangan muvofiqlikni komplayens nazorat qilish tartib-qoidalarini o'z vaqtida amalga oshirishni nazarda tutadi.

- Mas'uliyatlilik tamoyili:

Jamiyat rahbariyati va xodimlari komplayens nazorat qilish tartib-qoidalarining to'g'ri bajarilishi uchun javobgarlikni, shu jumladan shaxsiy javobgarlikni o'z zimmlariga olishlari shart.

8. Komplayens - xizmati monopoliyaga qarshi komplayens tizimining faoliyatini bevosita tashkil etuvchi va nazorat qiluvchi Jamiyatning mas'ul bo'linmasi hisoblanadi.

9. Komplayens - xizmatining vakolatlari, funksiyalari, huquq va majburiyatlari, mas'uliyati va ish tartibi Komplayens - xizmati to'g'risidagi Nizom, Jamiyatning komplayens nazorat qilish tartib-qoidalarini tartibga soluvchi boshqa me'yoriy hujjatlari va Komplayens - xizmati xodimlarining lavozim yo'riqnomalari bilan belgilanadi.

10. Komplayens - xizmati komplayens nazorat qilish bo'yicha muayyan funksiyalarni bajarishni Komplayens - xizmati tomonidan belgilanadigan vakolatlar doirasida Jamiyatning tarkibiy bo'linmalariga topshirishi mumkin.

2. ATAMALAR VA TA'RIFLAR

Ushbu Siyosatda foydalanilgan atamalar va ta'riflar quyidagi ma'nolarga ega:

1) Monopoliyaga qarshi qonunlar (shu jumladan raqobat to'g'risidagi qonunlar):

- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 03.06.2021 yildagi 346-son "Xo'jalik yurituvchi subyektlarni davlat ishtirokida tashkil etishda (qayta tashkil etishda) ularning bo'linmalari, shuningdek xo'jalik faoliyatini amalga oshirishga vakolatli davlat muassasalari monopoliyaga qarshi organining dastlabki roziligini olish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qarori;

- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-martdagi "Yuqori likvidli va monopolist tovarlarni sotish jarayonlariga bozor mexanizmlarini joriy etishni jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-5031-son Farmoni;

- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 2-martdagi "Monopoliyaga qarshi komplayens tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 114-son qarori;

- 2020 - 2024-yillarda mahsulot va moliya bozorlarida raqobatni rivojlantirish strategiyasi (O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.07.2020 yildagi PF-6019-son qaroriga 1-ilova);

- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-iyuldagi "Raqobat muhitini yanada rivojlantirish va iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-6019-son Farmoni;

- O‘zbekiston Respublikasi Monopoliyaga qarshi kurashish qo‘mitasi huzuridagi Byudjetdan tashqari raqobatni qo‘llab-quvvatlash jamg‘armasi mablag‘larini shakllantirish va ulardan foydalanish tartibi to‘g‘risidagi nizom (O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 15-maydagi 402-son qaroriga 2-ilova);
- O‘zbekiston Respublikasi Monopoliyaga qarshi qo‘mitasi to‘g‘risidagi nizom (O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 15-maydagi 402-son qaroriga 1-ilova);
- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 15-maydagi “O‘zbekiston Respublikasi Monopoliyaga qarshi qo‘mitasi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 402-son qarori;
- O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 24-yanvardagi “O‘zbekiston Respublikasi Monopoliyaga qarshi qo‘mitasi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi PQ-4126-son Farmoni;
- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2013-yil 20-avgustdagi “Tovar va moliya bozorlarida monopoliyaga qarshi tartibga solishni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 230-son qarori;
- O‘zbekiston Respublikasining 03.07.2023 yildagi “Raqobat to‘g‘risida”gi O‘RQ 850-son Qonuni (Qonunchilik palatasi tomonidan 14.02.2023-yilda qabul qilingan, Senat tomonidan 2023-yil 2-martda tasdiqlangan);
- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2010-yil 28-oktabrdagi “Tovarlarga (ishlarga, xizmatlarga) tartibga solinadigan narxlarni (tariflarni) deklaratsiyalash (tasdiqlash) va belgilash tartibini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 239-son qarori;
- O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2010-yil 2-martdagi “O‘zbekiston Respublikasi Monopoliyadan chiqarish va raqobatni rivojlantirish davlat qo‘mitasi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi PQ-1293-son Farmoni;
- Adliya vazirining 2007-yil 20-iyundagi № 117-mx «Normativ-huquqiy hujjatni Davlat reestridan olib tashlash to‘g‘risida»gi buyrug‘i (Adliya vazirligida 2007-yil 20-iyunda 91-1-son bilan ro‘yxatga olingan);
- O‘zbekiston Respublikasining 2003-yil 11-dekabrda 554-II-son «Himoya choralari, dempingga qarshi va kompensatsiya bojlari to‘g‘risida»gi Qonuni;
- O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining 2003-yil 11-dekabrda 555-II-son «Himoya choralari, dempingga qarshi va kompensatsiya yig‘imlari to‘g‘risida»gi O‘zbekiston Respublikasi Qonunini kuchga kiritish haqida»gi qarori;
- “O‘zbekiston Respublikasining Oliy Majlisining “Tabiiy monopoliyalar to‘g‘risida”gi qonunini kuchga kiritish haqida”gi 1997-yil 24-aprelda 399-I-sonli qarori;
- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1993-yil 6-fevralda 63-son “Monopoliyaga qarshi Siyosatni yuritish funksiyalarini O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligiga topshirish to‘g‘risida” gi qarorini amalga oshirish chora-tadbirlari haqidagi O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1993 -yil 30-martda 160-sonli farmoni;
- Jamiyat mavjud bo‘lgan mamlakatlarning raqobatni himoya qilish, monopolistik faoliyat va insofsiz raqobatning oldini olish va bostirish bilan bog‘liq munosabatlarni tartibga soluvchi boshqa har qanday amaldagi qonun hujjatlari va me‘yoriy hujjatlari, shu jumladan

O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalari.

2) **raqobatga qarshi bitim** - ikki yoki undan ortiq tomonlarning mahsulot yoki moliya bozori bo‘yicha yozma shaklda, bir yoki bir nechta hujjatlarda aks ettirilgan, shuningdek og‘zaki shaklda, raqobatni cheklashga yoki iste‘molchilarning qonuniy manfaatlari va huquqlarga zarar yetkazishga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo‘lgan kelishuvi.

3) **monopoliyaga qarshi komplayens (monopoliyaga qarshi komplayens tizimi)** - faoliyatning raqobat to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga muvofiqligini ta‘minlash, ularning buzilishi xavfini aniqlash va ushbu xavflarning oldini olish bo‘yicha ichki tashkiliy tartib-qoidalar tizimi.

4) **monopoliyaga qarshi komplayens nazorat** - Jamiyat faoliyatining monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari hamda belgilangan tashqi va ichki qoidalar va me‘yorlarga komplayens tekshirish va ta‘minlashga qaratilgan chora-tadbirlar tizimi.

5) **monopoliyaga qarshi organ** – O‘zbekiston Respublikasi raqobatni rivojlantirish va iste‘molchilar huquqlarini himoya qilish qo‘mitasi (shuningdek, raqobat sohasidagi vakolatli davlat organi).

6) **monopoliyaga qarshi xavf** - raqobatni cheklash, bartaraf etish yoki oldini olish, shuningdek, bunday hodisalar yuzaga kelganligi munosabati bilan javobgarlik choralari qo‘llash ko‘rinishidagi noxush hodisalarning yuzaga kelish ehtimoli va oqibatlarining yig‘indisi.

7) **distribyutorlar** - Jamiyat mahsulotlarini ommaviy ravishda sotib oluvchi shaxslar.

8) **ustun mavqe** – xo‘jalik yurituvchi subyektning yoki bir guruh shaxslarning mahsulot yoki moliya bozoridagi monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarida belgilangan, o‘z faoliyatini raqobatdosh xo‘jalik yurituvchi subyektlardan mustaqil ravishda amalga oshirish imkonini beradigan va unga hal qiluvchi ta‘sir ko‘rsatadigan mavqeidir, raqobat holati, boshqa xo‘jalik yurituvchi subyektlarning tegishli bozorga kirishiga to‘sqinlik qilish yoki ularning xo‘jalik faoliyati erkinligini boshqa yo‘llar bilan cheklash (masalan, xo‘jalik yurituvchi subyekt yoki shaxslar guruhi tovarlarining ulushi ellik foiz va undan ortiq bo‘lsa).

9) **raqobat (raqobatchi)** - xo‘jalik yurituvchi subyektlarning (raqobatchilarning) raqobatbardoshligi, bunda ularning mustaqil harakatlari ularni har birining mahsulot yoki moliya bozorida mahsulot aylanishining umumiy shartlariga bir tomonlama ta‘sir ko‘rsatish imkoniyatini istisno qiladi yoki cheklaydi.

10) **kontragentlar** - Jamiyat bilan iqtisodiy va (yoki) fuqarolik-huquqiy munosabatlarga kirgan shaxslar (yuridik va jismoniy).

11) **Mas‘ul bo‘linma** - Jamiyatning monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari (shu jumladan raqobat to‘g‘risidagi qonunlar) talablariga rioya etilishini ta‘minlash bo‘yicha chora - tadbirlar va tartiblarni ishlab chiqish, amalga oshirish va takomillashtirish uchun mas‘ul bo‘lgan Komplayens-xizmati va Siyosatga rioya etilishi ustidan nazoratni amalga oshirish, Jamiyatda monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari buzilishini aniqlash va oldini olish, shuningdek, Komplayens - xizmati tomonidan berilgan vakolatlar doirasida komplayens nazorat qilishning muayyan funksiyalarini amalga oshiradigan Jamiyatning boshqa tarkibiy bo‘linmalari.

12) **boshqaruv** - Jamiyatning yuqori mansabdor shaxslari va kollegial boshqaruv organlari a‘zolari.

13) **xodim** - Jamiyat bilan mehnat munosabatlarida bo‘lgan jismoniy shaxs.

14) **tarkibiy bo‘linmalar** - tasdiqlangan tashkiliy tuzilmaga muvofiq Jamiyatning

tarkibiy bo‘linmalari.

15) **mahsulotlar** - sotib olish va sotish uchun mo‘ljallangan faoliyat mahsuloti, shu jumladan ishlar va xizmatlar.

16) **tovar bozori** —; O‘zbekiston Respublikasining ma‘muriy-hududiy tuzilishiga to‘g‘ri kelmasligi mumkin bo‘lgan va chegaralarida uni olish yoki sotish imkoniyati mavjud bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi hududida yoki uning bir qismida tovarlar, shu jumladan, bir-birini almashtiradigan (funksionalligi, qo‘llanilishi, sifati va texnik xususiyatlari, narxi va boshqa parametrlari bo‘yicha iste‘molchi almashtirishga tayyor bo‘lgan) mahsulotlar aylanmasi sohasi;

17) **xo‘jalik yurituvchi subyekt** - tovarlar ishlab chiqarish, sotib olish va sotish bilan shug‘ullanuvchi yuridik shaxs, shu jumladan davlat ishtirokidagi korxonalar va xo‘jalik faoliyati bilan shug‘ullanuvchi muassasa; yuridik shaxs tashkil etmasdan tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi jismoniy shaxs.

3. MONOPOLIYAGA QARSHI KOMPLAYENS ASOSIY YO‘NALISHLARI VA VAZIFALARI

1. Monopoliyaga qarshi komplayensning asosiy maqsadlari quyidagilardan iborat:

- a. raqobat to‘g‘risidagi qonun talablarini buzish xavfini boshqarish;
- b. raqobat to‘g‘risidagi qonun talablarining buzilishini aniqlash va oldini olish;
- c. halol raqobatni shakllantirish.

2. Monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tartib-qoidalari quyidagilarga nisbatan qo‘llaniladi:

- tenderlar, auksionlar, birja va boshqa savdolarida ishtirok etish bilan bog‘liq faoliyat;
- tadbirkorlik subyektlari bilan o‘zaro hamkorlik bo‘yicha faoliyat;
- marketing faoliyati va mahsulotni ilgari surish va targ‘ib qilish;
- hokimiyat organlari va hokimiyat vakillari bilan o‘zaro hamkorlik faoliyati;
- konferensiyalarda, ommaviy tadbirlarda ishtirok etish va ommaviy axborot vositalari bilan o‘zaro hamkorlik qilish va ommaviy axborot vositalarida faoliyat yuritish;
- Jamiyat Kuzatuv kengashi va Komplayens - xizmati tomonidan belgilanadigan boshqa faoliyat yo‘nalishlari bo‘yicha.

3. Jamiyat monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish yo‘nalishlarini monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari talablariga amal qilgan holda mustaqil ravishda belgilaydi.

4. MONOPOLIYAGA QARSHI KOMPLAYENS TIZIMI FAOLIYATINI NAZORAT QILISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH.

1. Jamiyatda monopoliyaga qarshi komplayens tizimining faoliyati doimiy ravishda nazorat qilib boriladi.

2. Monopoliyaga qarshi komplayens tizimining faoliyatini nazorat qilish Mas‘ul bo‘linma zimmasiga yuklanadi.

3. Jamiyatning barcha xodimlari mas‘ul bo‘linmaga monopoliyaga qarshi qonunchilik talablarining bajarilishini nazorat qilishda, shu jumladan har qanday zarur hujjatlar va ma‘lumotlarni, og‘zaki va yozma tushuntirishlarni taqdim etishda ko‘maklashishlari shart.

4. Monopoliyaga qarshi komplayens tizimining ishlashini nazorat qilish quyidagi darajalarda amalga oshiriladi:

i. Har bir tarkibiy bo‘linma o‘z funksional vazifalarini bajarish jarayonida aniqlangan monopoliyaga qarshi xavflarning dinamikasini (o‘zgarishini) baholashga haqli (shuningdek, Jamiyat Nizomida, rahbariyatning buyruqlarida, mas’ul bo‘linmaning so‘rovlarida nazarda tutilgan hollarda majburdir);

ii. Mas’ul bo‘linma monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda va muddatlarda monopoliyaga qarshi tizimning samaradorligini baholaydi.

Baholashning majburiy elementlari quyidagilardan iborat:

- monopoliyaga qarshi potensial xavflarni o‘z ichiga olgan omillar, holatlar va boshqalar;

- ushbu Siyosatning 3-bo‘limida ko‘rsatilgan har bir soha yo‘nalishida monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tizimi doirasida aniqlangan xavflar;

- monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tizimi doirasida o‘z vaqtida (oldindan) aniqlanmagan, lekin monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tizimi yordamida aniqlangan xavflar;

- monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tizimi doirasida o‘z vaqtida (oldindan) aniqlanmagan va salbiy oqibatlariga olib kelgan xavflar.

Baholash natijalari Mas’ul bo‘linma tomonidan Jamiyat Kuzatuv kengashiga ko‘rib chiqish uchun yuboriladi.

5. Jamiyat monopoliyaga qarshi komplayens tizimining samaradorligini baholash uchun mustaqil ekspertlarni (komplayens xizmatlar ko‘rsatishga ixtisoslashgan auditorlik va konsalting kompaniyalari), shuningdek ichki audit xizmatlarini jalb etishga haqli. Shu bilan birga, jalb etilgan ekspertlarning ishtiroki monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tizimining holatini umumiy tekshirishda ham, tizimning alohida elementlarini baholashda ham ifodalanishi mumkin.

6. Monopoliyaga qarshi komplayens nazorat qilish tizimining samaradorligini baholash (shu jumladan mustaqil auditorlarning xulosalari va tavsiyalari) asosida Mas’ul bo‘linma Jamiyatning tegishli ichki me‘yoriy hujjatlariga zarur o‘zgartirishlar kiritish bo‘yicha takliflar ishlab chiqadi.

5. MONITORING

1. Jamiyat me‘yoriy talablar va monopoliyaga qarshi qonunchilikni qo‘llash amaliyotidagi barcha o‘zgarishlarni monitoring qilish orqali muntazam ravishda kuzatib boradi.

2. Jamiyatning xo‘jalik faoliyatida monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari va uni qo‘llash amaliyoti monitoringi Mas’ul bo‘linma tomonidan amalga oshiriladi.

6. MONOPOLIYAGA QARSHI QONUNLARNING BUZILISHI MUMKINLIGI TO‘G‘RISIDAGI XABARLAR BILAN ISHLASH TARTIBI

1. Monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarining mumkin bo‘lgan buzilishlari to‘g‘risidagi xabarlar bilan ishlash boshqa rioya qilish tartib-taomillari bilan bir qatorda Jamiyatning monopoliyaga qarshi xavflarini oldini olish bo‘yicha tezkor choralar ko‘rish maqsadida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xavflarni erta aniqlash usuli hisoblanadi.

2. Har bir xodimga istalgan vaqtda monopoliyaga qarshi qonun buzilishi to‘g‘risida xabar berish imkoniyatini berish maqsadida Jamiyatda quyidagi aloqa kanallaridan foydalaniladi:

- proaktiv axborot liniyasi (ishonch telefoni): (70) 214 19 17, (90) 998 67 20
- bunday xabarlarini olish uchun elektron pochta manzili: compliance@uzbeksteel.uz
- Ichki raqam 17-07;
- Telegram ijtimoiy tarmog'ida [UMK Anticor bot](#)

3. Jamiyat xodimning monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarining mumkin bo'lgan buzilishi to'g'risida xabar yuborganligi, shuningdek, bunday xabar bilan bog'liq holda xodim uchun salbiy oqibatlarining yo'qligi va bo'lmasligini kafolatlaydi.

4. Shu bilan birga, xodimlar monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarining mumkin bo'lgan buzilishi to'g'risida qasddan ishonchsiz va (yoki) yolg'on ma'lumot berishga haqli emas.

7. MONOPOLIYAGA QARSHI KURASHISH ORGANLARI TEKSHIRISH OLIB BORAYOTGAN VAQTIDA XODIMLARGA QO'YILADIGAN TALABLAR

1. Siyosatning ushbu bo'limi talablari Monopoliyaga qarshi kurashuvchi organlar tomonidan rejali va/yoki rejadan tashqari tekshirishlar o'tkazish vaqtida Jamiyat xodimlari uchun majburiy bo'lgan xulq-atvor qoidalarini belgilaydi.

2. Monopoliyaga qarshi kurashish organi bilan o'zaro hamkorlikni ta'minlash maqsadida, amalga oshirilayotgan faoliyatni nazorat qilish va tekshirilayotgan shaxsning manfaatlarini himoya qilish uchun Mas'ul bo'linma, tarkibiy bo'linmaning vakolatli xodimini tekshiruv tugaguniga qadar har tomonlama qo'llab-quvvatlaydi:

- tekshiruv o'tkazish to'g'risidagi buyruq bilan uning mazmuni bunday buyruqqa qo'yiladigan talablarga muvofiqligi yuzasidan tanishadi;
- monopoliyaga qarshi organ komissiyasi a'zolarining vakolatlarini tekshiradi;
- tekshirish doirasida inspektorlar tomonidan talab qilingan hujjatlar va boshqa materiallardan nusxa ko'chirishni tashkil etadi;
- monopoliyaga qarshi organ tomonidan tekshiruvchi va Mas'ul bo'linmaning vakolatli xodimi tomonidan imzolanadigan hujjatlarni qabul qilish-topshirish dalolatnomasini tuzish bilan so'ralgan hujjatlarning nusxalarini tekshiruvchiga taqdim etishni tashkil etadi;
- so'ralgan hujjatlarni inspektorlarga topshirishda tijorat sirini o'z ichiga olgan hujjatlarning maxfiyligini ta'minlash choralarini ko'radi;
- monopoliyaga qarshi organning tekshirish dalolatnomasi bilan tanishadi va unga e'tirozlar tayyorlashni tashkil etadi (monopoliyaga qarshi organning xulosalari bilan rozi bo'lmagan taqdirda).

3. Jamiyat rahbariyati monopoliyaga qarshi organning tekshiruvini ta'minlash uchun Mas'ul bo'linmaga barcha zarur resurslar, materiallar va hujjatlarni taqdim etishga majburdir.

4. Jamiyat rahbariyati tekshiruv davomida quyidagi harakatlar va tadbirlarning bajarilishini ta'minlashi shart:

- Jamiyatning xodimlari va Jamiyat hududida va binolarida (qo'riqlanuvchi korxonalar va boshqalar) ishlarni bajaruvchi / xizmat ko'rsatuvchi uchinchi shaxslar tomonidan tekshirishga qarshilik ko'rsatish imkoniyatini istisno qilish;
- tekshirish o'tkazayotgan shaxslarning Jamiyat hududi va binolariga kirishini ta'minlash;

- tekshirishni amalga oshiruvchi shaxslarga Jamiyat hujjatlari, shu jumladan elektron tashuvchilardagi hujjatlar bilan tanishishlarini ta'minlash;
 - Mas'ul bo'linmaga yordam ko'rsatish.
5. Monopoliyaga qarshi kurashish organi tomonidan tekshiruv o'tkazilayotganda Jamiyat xodimlari quyidagilarga majburdirlar:
- tekshiruvga qarshi chiqmaslik;
 - monopoliyaga qarshi organ vakillarining bevosita o'z funksional vazifalariga taalluqli savollariga javob berish;
 - so'ralgan hujjatlarni darhol Mas'ul bo'linmaga taqdim etish;
 - monopoliyaga qarshi organ tomonidan o'tkaziladigan tekshirish jarayonida yuzaga keladigan har qanday masalalar yuzasidan Mas'ul bo'linmaga murojaat qilish.

8. TA'LIM VA SINOV

1. Xodimlarni komplayens tizimining faoliyati to'g'risida xabardor qilish, o'qitish va testdan o'tkazish korporativ madaniyat darajasini oshirishga, monopoliyaga qarshi qonunchilik hujjatlaridan xabardor bo'lishga qaratilgan bo'lib, Jamiyat faoliyatini shaffof olib borishga yordam beradi.

2. Xodimlarni monopoliyaga qarshi komplayens tizimi ishi bo'yicha o'qitish va testdan o'tkazish Jamiyatning me'yoriy hujjatlariga muvofiq amalga oshiriladi va komplayens nazorat qilish tizimini joriy qilish bilan shug'ullanadigan tarkibiy bo'linmalarga nisbatan amalga oshiriladi.

3. Xodimlarni o'qitish Mas'ul bo'linma tomonidan belgilangan mavzular, jumladan, quyidagi mavzular bo'yicha amalga oshiriladi:

i. monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari va monopoliyaga qarshi komplayens masalalarini tartibga soluvchi mahalliy me'yoriy hujjatlar talablari, ularni faoliyatda qo'llash tartibi bilan tanishish;

ii. monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik;

iii. monopoliyaga qarshi qonunlarning mumkin bo'lgan buzilishi bilan bog'liq vaziyatlarda xavf va xatti-harakatlarni aniqlash va belgilash choralari;

iv. monopoliyaga qarshi nazorat sohasida o'z vakolatlarini amalga oshiradigan nazorat qiluvchi organlar bilan o'zaro munosabatlarda o'zini tutish qoidalari.

4. Mashg'ulot o'tkazish vaqtiga qarab quyidagilarga bo'linadi.

- ishga qabul qilingandan so'ng darhol komplayens tizimining ishlashi bo'yicha o'qitish;

- xodimni monopoliyaga qarshi xavflarni aniqlash va oldini olish bilan bog'liq vazifalarni bajarishni nazarda tutuvchi boshqa lavozimga, shu jumladan yuqori lavozimga o'tkazishda o'qitish.

- monopoliyaga qarshi komplayens tizimi sohasidagi bilim va ko'nikmalarni tegishli darajada ushlab turish maqsadida xodimlarni davriy ravishda o'qitish.

5. Monopoliyaga qarshi komplayens nazorat tizimi bo'yicha o'quv kursi yakunlanganidan so'ng test sinovlari o'tkazilishi mumkin.

9. MONOPOLIYAGA QARSHI QONUNLARGA MUVOFIQLIK BO‘YICHA MASLAHATLAR

1. Xodimlarda o‘z xizmat vazifalarini bajarish chog‘ida monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari va Siyosat talablariga rioya etilishi bilan bog‘liq savollar tug‘ilganda, monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarining tashqi va ichki tartibga solish me‘yorlarida to‘g‘ridan-to‘g‘ri nazarda tutilgan hollarda maslahat olish maqsadida mas‘ul bo‘linmaga murojaat yuborishlari shart.
2. Mas‘ul bo‘linmaga murojaat og‘zaki, yozma yoki elektron pochta orqali yuborilishi mumkin, murojaat qilish yoki yuborish uchun sabab bo‘lgan hujjatlar va materiallar ilova qilinadi.
3. Mas‘ul bo‘linma kelib tushgan so‘rovni ko‘rib chiqish natijalari bo‘yicha maslahat so‘rab murojaat qilgan xodimlarga monopoliyaga qarshi qonun hujjatlariga va Siyosatga rioya qilish tartibi to‘g‘risida kelib tushgan so‘rov shaklida tushuntirishlar tayyorlaydi.

10. MONOPOLIYAGA QARSHI KOMPLAYENS NAZORAT QILISHNING AYRIM YO‘NALISHLARI VA QABUL QILINISHI MUMKIN BO‘LMAGAN AMALIYOTLAR

10.1. SAVDOLARDA (TENDERLAR, AUKSIONLAR, BIRJA VA BOSHQA SAVDOLAR) ISHTIROK ETISH FAOLIYATIDA QABUL QILINISHI MUMKIN BO‘LMAGAN AMALIYOTLAR

1. Tender, auksion, birja va boshqa savdolarida ishtirok etish bo‘yicha faoliyat O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligiga va Jamiyatning me‘yoriy - hujjatlariga muvofiq Jamiyat tomonidan amalga oshiriladi.
2. Tender, auksion, birja va boshqa savdolarida ishtirok etish uchun faoliyatni amalga oshirishning istalgan bosqichida qabul qilingan qarorlarni qabul qilish va/yoki kelishish jarayonida ishtirok etuvchi xodimlar amaldagi qonun hujjatlari, Siyosat va boshqa mahalliy me‘yoriy hujjatlar talablariga rioya etilishini ta‘minlashlari shart.
3. **Ruxsat berilmagan amaliyotlar.**

Tenderlar, kim oshdi savdolari, birja va boshqa savdolarida (keyingi o‘rinlarda savdolar deb yuritiladi) raqobatni cheklashga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo‘lgan harakatlar taqiqlanadi, jumladan:

 - kim oshdi savdolarini o‘tkazishning qonun hujjatlarida belgilangan tartibini buzish;
 - tanlov ishtirokchilari faoliyatini muvofiqlashtirish;
 - kim oshdi savdosi ishtirokchisiga yoki bir nechta ishtirokchilariga kim oshdi savdosida ishtirok etish uchun imtiyozli shart-sharoitlar yaratish, shu jumladan, axborotdan foydalanish yo‘li bilan;
 - ishtirokchilar o‘rtasidagi raqobatni cheklashga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo‘lgan talablarni, shu jumladan, e‘lon matniga o‘tkazish hujjatlari va qoidalariga kiritish;
 - tender jarayoni va natijalariga ta‘sir qilish;
 - talabning o‘zgarishiga olib kelishi mumkin bo‘lgan yolg‘on, asossiz ma‘lumotlarni tarqatish va auksionlarda narxlarni sun‘iy ravishda oshirish;
 - kim oshdi savdosi operatorlari va (yoki) tashkilotchilari va (yoki) buyurtmachilari va (yoki) ishtirokchilari tomonidan raqobatga qarshi bitimlar va kelishilgan harakatlar amalga oshirilishi;

- elektron tizimda o'tkaziladigan auksionlarda narxlarning sun'iy shakllanishiga olib keladigan, ya'ni oldindan belgilangan parametrlar bo'yicha tovarlar narxlarini monitoring qilish, hisoblash, belgilash va nazorat qilish imkonini beruvchi dasturiy ta'minotdan foydalanish;

- kim oshdi savdosi shartlariga bir necha marta rioya qilmaslik natijasida kim oshdi savdolarida tovarlar narxlarining (talab, taklif yoki ish hajmi) raqobat mavjud bo'lganda shakllanganidan sezilarli darajada oshishi;

- buyurtmachi yoki sotuvchi tomonidan kim oshdi savdosi natijalari bo'yicha shartnoma tuzishdan asossiz ravishda bosh tortishi.

Birja savdolarini o'tkazishda raqobatni cheklashga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo'lgan harakatlar taqiqlanadi, jumladan:

- birja savdolari jarayoniga ta'sir etuvchi, shu jumladan manipulyatsiyaviy harakatlar, qonun hujjatlarida nazarda tutilgan hollar bundan mustasno;

- birja savdolari ishtirokchilarining kelishilgan harakatlari natijasida joriy birja narxlarining keskin oshishi yoki belgilanishiga olib kelgan harakatlar;

- birja shartnomasi bo'yicha barcha xaridorlarning kim oshdi savdosida teng ishtirok etish imkoniyatini cheklovchi lotlar belgilash;

- to'lov va yetkazib berishning asossiz shartlarini, shuningdek, o'xshash mahsulotlarni sotuvchilar tomonidan belgilangan shartlardan sezilarli farq qiluvchi maxsus shartlarni joriy etish;

- birja shartnomalarida ishtirokchilar sonini cheklovchi maxsus shartlarni ko'rsatish;

- birjaning rasmiy veb-saytiga tovarlarni kim oshdi savdosiga chiqarish jadvallarini joylashtirmaslik;

- yuqori likvidli va (yoki) monopol mahsulotlarni birjada jadvallarda belgilangan muddatlarda ro'yxatga kiritmaslik yoki ularni kichikroq yoki nomuvofiq hajmlarda ro'yxatga kiritish;

- birja savdosi paytida ma'lum bir birja ishtirokchisi tomonidan boshqa ishtirokchilarning takliflarilariga nisbatan noodatiy darajada katta farq bilan taklif berish, keyinchalik ushbu takliflarni savdolar tugagunga qadar o'chirib tashlash yoki tuzilgan bitimni jarima to'lamasdan asossiz ravishda bekor qilish;

- narxi qonun hujjatlari bilan tartibga solinadigan mahsulotlarning boshlang'ich bahosini shakllantirishning belgilangan tartibiga rioya qilmaslik;

- birja shartnomasi bo'yicha aniq xaridor ishtirokida bekor qilingan bitimning narxi ushbu birja shartnomasi bo'yicha bir xaridor ishtirokidagi keyingi ikkita savdoda tuzilgan bitimlarning minimal narxidan past bo'lishiga olib keladigan harakatlarni amalga oshirish;

- faqat birja savdosiga qo'yish yo'li bilan sotilishi kerak bo'lgan yuqori likvidli va (yoki) monopol mahsulotlarni birja savdolariga qo'ymasdan to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar bo'yicha sotish;

- birja auksionlarida yuqori likvidli va (yoki) monopol mahsulotlarning sotilmagan qismi qayta taklif qilinmaslik;

- mahsulotlarni muqobil transport turida jo'natish imkoniyati bo'la turib, asossiz ravishda muayyan transport turi bilan jo'natish ko'zda tutilgan shartnomalar tuzish;

- birjada tuzilgan bitimlar va shartnomalarni jarimalarsiz asossiz yoki muntazam

ravishda bekor qilish, bundan fors-major holatlari, ya'ni favqulodda va oldini olish mumkin bo'lmagan holatlar (fors-major) tufayli taraf o'z majburiyatlarini bajara olmasligi isbotlangan hollar bundan mustasno;

- tovarlarni jo'natish ketma-ketligiga rioya qilmaslik;
- birja shartnomalarida tovarlarning sifat ko'rsatkichlari (turi, navi, sinfi, markasi va boshqalar) to'g'risida yetarli ma'lumot ko'rsatilmagani yoki ularning ko'rsatkichlari bo'yicha noto'g'ri ma'lumotlarning kiritilishi;
- birja savdosi ishtirokchilari uchun savdo tashkilotchilari tomonidan tengsiz sharoitlar yaratish;
- birja savdolari natijalarining savdo tashkilotchilari tomonidan asossiz bekor qilinishi;
- sotuvchi va xaridor o'rtasida bitta shaxsiy hisobvaraq bo'yicha bitimlar tuzish;
- bir ishtirokchi tomonidan yoki bir ishtirokchining manfaatlarini ko'zlab, tovar narxini chalg'itish maqsadida, narxi raqobat muhitida mavjud darajadan sezilarli darajada farq qiladigan bir necha bitimlar tuzish.

Eng yaxshi takliflar, tenderlar, auksionlar va boshqa savdolarini tanlashda raqobatni cheklaydigan yoki cheklanishiga olib kelishi mumkin bo'lgan harakatlar taqiqlanadi, jumladan:

- tadbirkorlik subyektlaridan hujjatlarni qabul qilishdan asossiz bosh tortish yoki kim oshdi savdolarida ishtirok etish uchun hujjatlarni taqdim etishlariga to'sqinlik qilish;
- ishtirokchilar sonini asossiz chetlashtirish yoki asossiz cheklash;
- savdolar predmetiga texnologik va funksional jihatdan bog'liq bo'lmagan qo'shimcha tovarlarni kiritilishi;
- tovarlarning nomuvofiqligi va qonun hujjatlarida nazarda tutilgan boshqa hollar bundan mustasno, tovarning aniq ishlab chiqaruvchisini ko'rsatish;
- tovarning aniq ishlab chiqaruvchisini ko'rsatish, tovarlarning nomuvofiqligi va qonun hujjatlarida nazarda tutilgan boshqa hollar bundan mustasno;
- boshqa ishtirokchining g'olib bo'lishiga sharoit yaratish maqsadida auksionlarda takliflar bilan qatnashish;
- tanlov ishtirokchilariga raqobatni cheklashga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo'lgan asossiz talablarni, shu jumladan ularning malakaviy darajasiga talablar qo'yish;
- savdolar tugagunga qadar ushbu takliflarni chaqirib olgan holda, takliflar kiritish yo'li bilan savdo predmetiga nisbatan narxlarni oshirish yoki tushirish;
- kim oshdi savdosida bir xil lotda faqat affillangan shaxslar yoki o'zaro manfaatdor shaxslar ishtirok etishi;
- kim oshdi savdolarida operatorlar va (yoki) buyurtmachilar va (yoki) tashkilotchilar va (yoki) auksion komissiyasi a'zolari bilan o'zaro manfaatdor² yoki bog'langan shaxslarning ishtiroki.

² Savdolarini o'tkazishda raqobatga zid bo'lgan manfaatlar to'qnashuviga olib keladigan o'zaro manfaatdorlik holatlari, shu jumladan quyidagi holatlar e'tirof etiladi:

bir qonuniy vakil tomonidan ikki yoki undan ortiq affillangan yoki boshqa jihatdan bog'liq bo'lmagan ishtirokchilar tomonidan takliflar taqdim etilishi;

savdo ishtirokchilari o'rtasida bir-biridan to'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita subsidiyalar va boshqa moliyaviy yordam olish yoki bunday yordam olish to'g'risida kelishuv mavjudligi;

bir lotda qatnashayotgan savdo ishtirokchilarining muassislari yoxud buyurtmachi yoki tashkilotchi yoki operator vakili yoxud tender komissiyasi a'zosi hamda ko'rsatilgan savdo ishtirokchisining vakili yoki ta'sischi o'rtasida yaqin qarindoshlik aloqalari mavjudligi;

shaxsning (ishtirokchi, buyurtmachi, tashkilotchi, operator, tender komissiyasi a'zosi) boshqa shaxs (ishtirokchi) bilan o'zaro munosabatlarga ega bolgan uchinchi shaxs orqali takliflar to'g'risida ma'lumot olish yoki takliflar va (yoki) qaror qabul qilishga ta'sir qilish imkoniyati mavjudligi (buyurtmachi, tashkilotchi, operator, tender komissiyasi a'zosi).

Raqobatni cheklashga doir talablarning buzilishi qabul qilingan qarorlar va tenderlar natijalari bo'yicha tuzilgan shartnomalarni haqiqiy emas deb topish uchun asos bo'ladi.

10.2. TADBIRKORLIK SUBYEKTALRI BILAN O'ZARO HAMKORLIK FAOLIYATIDA YO'L QO'YIB BO'LMAYDIGAN AMALIYOTLAR

1. Xo'jalik yurituvchi subyektlar bilan o'zaro hamkorlik bo'yicha faoliyatini kompayens nazorat qilish muzokaralar, shartnomalar va boshqa bitimlar tuzishda, shuningdek xo'jalik yurituvchi subyektlar bilan har qanday boshqa o'zaro munosabatlarda xavflarning oldini olish va ularni minimallashtirishni nazarda tutadi.

2. Kelishuvlar (shartnomalar) bo'yicha muzokaralar olib borish, tuzish va/yoki kelishish jarayonida ishtirok etayotgan xodimlar monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari, Siyosat va Jamiyatning boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlari talablariga rioya etilishini ta'minlashi shart.

3. Ruxsat berilmagan amaliyotlar.

Xo'jalik yurituvchi subyektlar bilan o'zaro hamkorlik qilish bo'yicha faoliyat jarayonida quyidagi harakatlarni amalga oshirishga **RUXSAT BERILMAYDI:**

3.1. Xo'jalik yurituvchi subyektlarning raqobatni cheklovchi kelishilgan harakatlari va **kelishuvlari**³.

Raqobatchi xo'jalik yurituvchi subyektlar, shu jumladan potentsial raqobatchilar o'rtasida raqobatni cheklashga va (yoki) iste'molchilarning huquqlari va qonuniy manfaatlariga zarar yetkazilishiga olib keladigan raqobatga qarshi bitimlar va kelishilgan harakatlar:

- narxlarni (tariflarni), chegirmalarni, qo'shimcha to'lovlarni yoki ustamalarni sun'iy ravishda belgilash yoki ushlab turish, erkin bozor narxlarining o'rnatilishiga to'sqinlik qilish;
- yetkazib berish hajmini sun'iy ravishda o'zgartirish, tovarlar ishlab chiqarishni iqtisodiy yoki texnologik asossiz qisqartirish va (yoki) to'xtatish yoki texnologiya va investitsiyalar bo'yicha cheklovlarni muvofiqlashtirish maqsadida ishlab chiqarish hajmlarini muvofiqlashtirish;
- eng yaxshi takliflar, tenderlar, auksionlar, birjalar va boshqa savdolarni tanlashda narxlarni oshirish, pasaytirish yoki ushlab turish;
- tovar yoki moliya bozorini hududiy tamoyilga, sotish yoki sotib olish hajmiga, tovarlar assortimentiga yoki tovarlarni sotuvchilar yoki ularning xaridorlari, xaridorlari doirasiga ko'ra taqsimlash yoki mahsulot sotish bozorlari ustidan nazorat o'rnatish;
- tovar yoki moliya bozoriga kirishni cheklash yoki undan ayrim tovar sotuvchisi yoki ularning xaridori, xaridori sifatidagi boshqa xo'jalik yurituvchi subyektlarni yo'q qilish yoki xo'jalik yurituvchi subyektlarning muayyan bozorga kirishiga to'sqinlik qilish;
- yakka tartibdagi sotuvchilar yoki xaridorlar bilan shartnomalar tuzishda shartnoma predmetiga aloqador bo'lmagan shartlarni, shu jumladan moliyaviy aktivlarni, boshqa mol-mulkni, mulkiy huquqlarni o'tkazish bo'yicha asossiz talablarni qo'yish yo'li bilan shartnomalar tuzish.

Raqobatbardosh bo'lmagan xo'jalik yurituvchi subyektlarning, shuningdek yuridik shaxslar birlashmasi bo'lgan xo'jalik yurituvchi subyektlarning, respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari va boshqa tashkilotlarning raqobatga qarshi bitimlari va kelishilgan harakatlariga, agar bunday

³ Ushbu bandeda ko'rsatilgan taqiqlar, agar ular ishlab chiqarishni takomillashtirish, texnik taraqqiyotni rivojlantirish, innovatsiyalarni rag'batlantirish, ishlab chiqarish hajmi va tovarlarni sotishni ko'paytirish yoki iqtisodiy o'sish yoki tovarlarning jahon bozorida yoki moliya bozori raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan bitimlar va harakatlarga tatbiq etilmaydi.

bitimlar va harakatlar pirovard natijada quyidagi oqibatlarga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo'lsa, yo'l qo'yilmaydi:

- sotuvchi yoki xaridorga tovarni keyinchalik qayta sotish maqsadida xaridorlar hududi yoki doirasini mustaqil ravishda belgilashlarini cheklash;
- tovarlarni qayta sotish uchun narx chegaralarini belgilash;
- xo'jalik yurituvchi subyektlarga boshqa xo'jalik yurituvchi subyektlar tomonidan ishlab chiqarilgan tovarlarni sotishni taqiqlash.

Yuridik va jismoniy shaxslar tomonidan tadbirkorlik subyektlarining xo'jalik faoliyatini tashqi muvofiqlashtirish, agar bunday muvofiqlashtirish yuqorida ko'rsatilgan oqibatlarga olib keladigan bo'lsa, taqiqlanadi.

3.2. Monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan, monopoliyaga qarshi organning oldindan roziligini talab qiladigan iqtisodiy konsentratsiyali operatsiyalarni bunday roziliksiz amalga oshirish.

Iqtisodiy konsentratsiyani amalga oshirishda monopoliyaga qarshi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan hollarda, monopoliyaga qarshi organning oldindan roziligi talab qilinadi, xususan:

- xo'jalik yurituvchi subyekt qo'shib yuborish yoki qo'shib yuborish yo'li bilan qayta tashkil etilganda;
- bir shaxs yoki shaxslar guruhi tomonidan aksiyadorlik jamiyatining ovoz beruvchi aksiyalarining 25 foizdan ortig'ini tasarruf etish yoki ustav kapitalidagi (ustav kapitalidagi) ulushlarning uchdan bir qismidan ko'prog'ini tasarruf etish huquqini olganida. O'zbekiston Respublikasida ro'yxatdan o'tgan mas'uliyati cheklangan jamiyat yoki qo'shimcha mas'uliyatli jamiyat.

3.3. Ustun mavqeni yoki savdo kuchini suiiste'mol qilish.

- Raqobat to'g'risidagi qonun hujjatlariga muvofiq, xo'jalik yurituvchi subyektning yoki ustun mavqega ega bo'lgan yoki ustun kelishib olish imkoniyatiga ega bo'lgan shaxslar guruhining pirovard natijada raqobatni cheklashga va (yoki) iste'molchilar huquqlari va qonuniy manfaatlarini buzishga olib keladigan xatti-harakatlari taqiqlanadi, hukmronlik mavqeini suiiste'mol qilish yoki ustun savdo qilish huquqini suiiste'mol qilish yoki boshqa tadbirkorlik subyektlari, shu jumladan quyidagi harakatlar:

tovar yoki moliya bozorida taqchilikni vujudga keltirish yoki ushlab turish maqsadida tovarlar muomalasi hajmini qisqartirish, bu narxlarning oshishiga va (yoki) iste'molchilarning huquq va qonuniy manfaatlariga zarar yetkazilishiga olib kelishi;

- iste'molchilarning tovarlarni kerakli hajmda va tegishli sifatda sotib olish huquqlarining buzilishiga yo'l qo'yish;
- tovarlarga monopol yuqori yoki monopolistik past narxlarni belgilash;
- shartnoma predmeti bilan bog'liq bo'lmagan shartlarni, shu jumladan moliyaviy aktivlarni, boshqa mol-mulkni, mulkiy huquqlarni boshqa shaxsga o'tkazish bo'yicha asossiz talablarni qo'yish;
- tovarlarni sotish yoki sotib olishda kamsituvchi shartlarni belgilash, shu jumladan tovarlardan foydalanish shartlarini belgilash;
- kontragent boshqa mahsulotni sotib olishi yoki sotishi yoxud kontragent boshqa xo'jalik yurituvchi subyektlardan tovar sotib olishdan yoki boshqa xo'jalik yurituvchi subyektlarga tovar sotishdan bosh tortgan taqdirdagina shartnoma tuzish to'g'risidagi kelishuv;
- tegishli mahsulotni ishlab chiqarish yoki sotish imkoniyati mavjud bo'lsa, shartnoma tuzishdan asossiz bosh tortish;
- boshqa xo'jalik yurituvchi subyektlar uchun tovar yoki moliya bozoriga kirishiga

to'siqlar yaratish;

- narxlarni davlat tomonidan tartibga solish qo'llaniladigan tovarlar uchun belgilangan narxdan ortiq yig'im undirish yoxud narxlarni davlat tomonidan tartibga solish tartibini buzish, shuningdek ko'rsatilmagan xizmatlar yoki bepul ko'rsatilishi lozim bo'lgan xizmatlar uchun haq undirish;

- boshqa xo'jalik yurituvchi subyektlar (raqobatchilar) tomonidan ishlab chiqarilgan tovarlarni sotib olish yoki sotishni taqiqlash yoki cheklash.

3.4. Adolatsiz raqobat.

Xo'jalik yurituvchi subyektlar yoki boshqa shaxslarning raqobatchilarga nisbatan o'z manfaatlarini ko'zlab insofsiz raqobatga kirishishi, shu jumladan quyidagi harakatlarni amalga oshirishi taqiqlanadi:

- raqobatchini obro'sizlantirish, ya'ni sotuvga qo'yilgan mahsulotning sifati va iste'mol xususiyatlari, ushbu mahsulotni ishlab chiqarish va ishlatish usullari va shartlari, undan foydalanishdan kutilayotgan natijalar to'g'risida yolg'on, noto'g'ri yoki buzib ko'rsatilgan ma'lumotlarni tarqatish, mahsulotning muayyan maqsadlarga yaroqliligi, mahsulotni sotishga taklif qilish shartlari va narxlari, shu jumladan uning raqobatdosh xo'jalik yurituvchi subyekt faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi yoki uning ishchanlik obro'siga putur yetkazishi;

- noto'g'ri taqqoslash, ya'ni raqobatdosh xo'jalik yurituvchi subyektini yoki uning mahsulotini uning xususiyatlari yoki obyektiv tasdiqqa ega bo'lgan taqqoslash parametrlarini ko'rsatmasdan, mahsulotning ustunligi haqidagi taassurotni yaratuvchi so'zlar yoki belgilar yordamida taqqoslash;

- ishlab chiqarish xususiyati, ishlab chiqarish usuli va joyi, mahsulotning iste'mol xususiyatlari, mahsulot narxi va sifati, ishlab chiqaruvchining (ijrochining) kafolat majburiyatlari bo'yicha iste'molchilarni chalg'itish;

- tijorat sirini yoki qonun bilan qo'riqlanadigan boshqa sirni, shu jumladan ilmiy, texnik, ishlab chiqarish yoki savdo ma'lumotlarini uning egasining rozilgisiz olish, undan foydalanish, oshkor qilish;

- raqobatdosh xo'jalik yurituvchi subyektning tovar yoki moliya bozoriga kirishini to'sib qo'yishga yoki uni bozordan chiqarib yuborishga olib keladigan choralar ko'rish.

10.3. HOKIMIYAT ORGANLARI VA HOKIMIYAT VAKILLARI BILAN O'ZARO MUNOSABATLAR FAOLIYATIDA QABUL QILINISHI MUMKIN BO'LMAGAN AMALIYOTLAR

1. Hokimiyat organlari va vakillari bilan o'zaro hamkorlikda ishtirok etuvchi xodimlar monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari, Jamiyat Siyosati va boshqa me'yoriy - huquqiy hujjatlar talablariga rioya etilishini ta'minlashlari shart.

2. Ruxsar berilmagan amaliyotlar:

Hokimiyat organlari va hokimiyat vakillari bilan o'zaro hamkorlik qilish bo'yicha faoliyatni amalga oshirish jarayonida **RUXSAT BERILMAYDI:**

2.1. Yozishmalarni amalga oshirish (shu jumladan elektron, SMS orqali, messenjerlardan

foydalangan holda), yig'ilishlar, konferensiyalar o'tkazish, hujjatlar loyihalarini, imzolangan shartnomalar va bitimlarni topshirish, agar bu raqobatning oldini olish, cheklash, bartaraf etishga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo'lsa, ommaviy bayonotlar berish, xususan:

- narxlarni oshirish, pasaytirish yoki ushlab turish, bunday kelishuvlar O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlarida va/yoki normativ-huquqiy hujjatlarida bevosita nazarda tutilgan hollar bundan mustasno;

- iqtisodiy, texnologik va boshqa sabablarga ko'ra bir xil mahsulotga turli narxlarni o'rnatish;

- mahsulot bozorini hududiy tamoyillar, mahsulotlarni sotish yoki sotib olish hajmi, sotiladigan mahsulotlar assortimenti yoki sotuvchilar yoki xaridorlar (mijozlar) tarkibiga ko'ra taqsimlash;

- xo'jalik yurituvchi subyektlarni mahsulot bozoriga kirishini, mahsulot bozoridan chiqishi yoki tadbirkorlik amaliyotini olib borishini cheklash;

2.2. Jamiyat qoidalarini buzgan holda hokimiyat organlari va hokimiyat vakillari bilan o'zaro hamkorlik qilish;

2.2.1. Jamiyat me'yoriy hujjatlarini buzuvchi tadbirlarda ishtirok etish va tashkil etish;

2.2.2. Manfaatlar to'qnashuviga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo'lgan va/yoki Jamiyat tomonidan raqobatchilarga nisbatan asossiz ustunliklarga ega bo'lgan va/yoki raqobatchilar faoliyatiga to'siqlar yaratadigan shaxsiy aloqalardan foydalanish.

2.2.3. Raqobatchilarga nisbatan asossiz ustunliklarni olishga yoki raqobatchilarning faoliyatiga to'siqlar yaratishga qaratilgan amaldagi qonun hujjatlarida nazarda tutilmagan davlat organlari bilan tashabbus ko'rsatish, muhokama qilish va kelishuvlarga erishish.

10.4. KONFERENSIYALAR, OMMAVIY TADBIRLARDA ISHTIROK ETISH, OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI BILAN O'ZARO MUNOSABATLAR VA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARIDAGI FAOLIYATDA YO'L QO'YIB BO'LMAYDIGAN AMALIYOTLAR

1. Konferensiyalarda, ommaviy tadbirlarda va ommaviy axborot vositalari bilan o'zaro aloqada bo'lgan xodimlar, shuningdek, OAVda faol ishtirok etuvchi barcha xodimlar monopoliyaga qarshi qonun hujjatlari, Jamiyatning Siyosat va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar talablariga rioya etilishini ta'minlashlari shart.

2. Ruxsat berilmagan amaliyotlar.

Konferensiyalarda, ommaviy tadbirlarda ishtirok etish, ommaviy axborot vositalari bilan o'zaro hamkorlik qilish va ommaviy axborot vositalaridagi faoliyatni amalga oshirish jarayonida quyidagilarga **RUXSAT BERILMAYDI**:

2.1. Raqobatchilar, hokimiyat organlari va hokimiyat vakillari bilan o'zaro munosabatlarda imtiyozlar mavjudligini e'lon qilish;

2.2. Raqobatchilar bilan xarid qilish tartib-taomillarida ishtirok etish va mahsulot bozoridagi xatti-harakatlarga nisbatan qonun tomonidan qabul qilinishi mumkin bo'lmagan o'zaro munosabatlar mavjudligini e'lon qilish;

2.3. Davlat buyurtmachisi bilan amaldagi qonun hujjatlariga muvofiq qabul qilinishi mumkin bo'lmagan o'zaro aloqalar mavjudligini e'lon qilish;

2.4. Marketing, savdo, reklama va boshqa tijorat Siyosatiga taalluqli ma'lumotlarni oshkor qilish, jamoat mulki bo'lgan va oshkor etilishiga ruxsat etilgan ma'lumotlar bundan mustasno.

11. YAKUNIY QOIDALAR

1. Siyosat Jamiyat Kuzatuv kengashi tomonidan tasdiqlangan kundan boshlab kuchga kiradi va bekor qilinmaguncha amal qiladi.
2. Siyosat qoidalariga rioya qilish Jamiyatning barcha xodimlari uchun majburiydir.
3. Siyosat qoidalarini buzish (bajarmaslik) aybdor shaxslarga nisbatan O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq javobgarlik choralari qo‘llashga olib kelishi mumkin.